

رمضان با باقرالعلوم (ع)

گاهی اوقات در ذهن ما رمضان ماهی است که فقط باید قرآن به دست گرفت یا فقط باید آن را با نماز خواندن و ذکر گفتن سپری کرد. حال آن که از سبک زندگی امامان به نکته‌های ریزی در رفتار و نوع انتخاب‌های روزمره‌مان می‌رسیم که شاید حتی تعجبمان را برانگیزد. از یک مثال دلشادکننده از امام باقر که درود خدا بر ایشان باد شروع می‌کنم.

گاهی اوقات در ذهن ما رمضان ماهی است که فقط باید قرآن به دست گرفت یا فقط باید آن را با نماز خواندن و ذکر گفتن سپری کرد. حال آن که از سبک زندگی امامان به نکته‌های ریزی در رفتار و نوع انتخاب‌های روزمره‌مان می‌رسیم که شاید حتی تعجبمان را برانگیزد. از یک مثال دلشادکننده از امام باقر که درود خدا بر ایشان باد شروع می‌کنم.

شخصی از امام باقر(ع) درباره حکم کسی که در ماه رمضان دوستش را در سفری همراهی نموده و به علت سفر روزه را خورده، سوال کرده است. آن حضرت در پاسخ فرموده اند: بهتر است دوستش را در سفر همراهی کند و روزه را افطار نماید و قضای آن را به جا آورد و این بهتر از آن است که در شهر خود بماند و روزه بگیرد، زیرا این همراهی در سفر از حقوق برادر مومن است.

آداب افطاری

در این روزهایی که افطاری دادن رایج است، هنوز هم یکی از مسائلی که ممکن است هر فرد در مهمانی های رمضان حداقل یک بار این سوال را از خودش بپرسد و به آن فکر کند، این است که ابتدا نماز بخوانم یا این که صاحبخانه و دیگر مهمانان را معطل نکنم و همراه آنان افطار کنم و احتمالاً بسیاری از ما داشتن مهمان هایی را تجربه کرده ایم که دیرتر از دیگران بر سر سفره آمده اند خصوصاً در شرایطی که گاهی موجب اذیت دیگر روزه داران آن سفره شده اند.

امام باقر(ع) توصیه کرده اند: **فِي رَمَضَانَ تَصَلَّى ثُمَّ تَقْطِرُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ مَعَ قَوْمٍ يَنْتَظِرُونَ الْإِفْطَارَ فَإِنْ كُنْتَ مَعَهُمْ فَلَا تُخَالِفْ عَلَيْهِمْ وَ أَفْطِرْ ثُمَّ صَلِّ (مصباح المتعبد، ج2، ص 626)**

یعنی در ماه رمضان ابتدا نماز بگذارید سپس افطار نمایید مگر این که در جمعی باشید که منتظر افطارند که در این صورت بهتر است انسان با همنشینانش مخالفت ننماید و آنان را همراهی نموده ابتدا افطار نموده سپس نماز بگذارد. امروز شاید خیلی ها درباره اولین خوردنی هنگام افطار یا به طور کلی خوردنی های مناسب زمان افطار و سحر نظر بدهند، ولی در انتخاب این خوردنی ها می توان براحتی از سخن خاتم النبیین راه یافت. امام باقر(ع) می فرمودند: پیامبر با خرما یا کشمش همراه با آب افطار می نمودند و هنگام سحر نیز همان را میل می کردند. (وسائل الشیعه، ج10، ص 146)

البته این سبک افطار کردن را باقرالعلوم نیز خود عمل می کرده اند و دیگران را نیز به آن سفارش می کرده اند. مثلاً فرموده اند: **أَفْطِرْ عَلَى الْحَلْوِ فَإِنْ لَمْ تَجِدْهُ فَأَفْطِرْ عَلَى الْمَاءِ فَإِنَّ الْمَاءَ طَهُورٌ.** (وسائل الشیعه، ج1، ص135)

این دستور مبنی بر این که: «با شیرینی افطار نمایید و در صورتی که مواد شیرین نبود بهتر است با آب روزه را افطار کرد؛ می تواند برای همیشه مفید باشد و می تواند ما را بی نیاز کند از این که دائم گوش و چشمان به دنبال نظرات جدید پزشکی باشد.

حضرت امام محمد باقر مانند دیگر معصومان تأکید بسیاری بر افطاری دادن به روزه داران داشتند و می فرمودند: **لَأَنْ أَفْطِرَ رَجُلًا مُؤْمِنًا فِي بَيْتِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ عِتْقِ كَذَا وَ كَذَا تَسْمَهُ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ** (وسائل الشیعه، ج10، ص 142) اگر یک انسان مومن در خانه من افطار نماید برای من از آزاد نمودن غلامان فراوان که از نسل حضرت اسماعیل باشند دوست داشتنی تر است.

از این موارد که بگذریم، امام برای زندگی روزانه روزه داران نیز کارهایی را سفارش کرده اند. برای مثال تاکید داشتند مومنین در ایام ماه رمضان بخشی از شب را به عبادت بپردازند و بر نمازهای واجب خود مواظبت بیشتر کنند و به نماز جمعه حاضر شوند و بامداد عید فطر در نماز عید شرکت کنند، زیرا در این صورت شب قدر را درک و جایزه پروردگار را دریافت می کنند.

منابع:

مصباح المتهجد و سلاح المتعبد، طوسی، مؤسسه فقه الشیعه، بیروت، 1411.

وسائل الشیعه، محمد بن حسن شیخ حرعاملی، مؤسسه آل البیت(ع)، قم، 1409 ق.

سیدعلی حسینی زاده / جام جم